

IV

OG DE TO SKAL
VÆRE ETT KJØD

[1. MOSEBOK 2:24]

Vi er skapt til mangfold

Uttrykket som er brukt i kapitteloverskriften er det samme som brukes om å veve eller flette sammen. Det er altså ikke snakk om at to personer skal utslette sin egen personlighet for å gå opp i et felles hele som poteter i en potetmos. Nei, det er mangfoldet som avspeiler Guds vesen. Det er bare når de forskjellige trådene i en bildvev er fargeekte og holder på sin egenart, at bildet kan bli uttrykksfullt og vakkert. I hele skaperverket ser vi hvordan Gud setter sammen ulikheter til et samspill, både i naturen og blant mennesker. Guds plan med våre liv er at vi i ekteskapet skal veves sammen i ånd sjel og legeme (seksuelt). På den måten skal vi avspeile noe av Guds herlighet (treenig og likevel en). Spesielt kvinner vil kunne bekrefte at det er vanskelig å oppnå seksuell tilfredsstillelse i et forhold hvor hun ikke opplever åndelig og sjelelig fellesskap.

En slik sammenveving kommer ikke av seg selv. Den er bare mulig ut fra et bevisst arbeide og en klar plan. I fysikkens verden sier varmelærens andre hovedsetning: «... du får ikke noe gratis». Slik er det også i samspillet mellom mennesker. Du får

ved å gi. Dette er et fagfelt, og bare bevisst arbeide etter skaperens oppskrift kan gi gode resultater. Det gir seg selv at mennesker som lever opp i et hjem hvor foreldrene er gode forbilder, vil ha et stort fortrinn. Likevel må vi alle velge denne livsstilen. Vi må tro at fellesskap er en rikere måte å leve på enn individualisme. Men det oppnås bare ved «å miste sitt liv». Jesus sa det slik:

MATTEUS 6:25 *«Den som vil berge sitt liv skal miste det, men den som mister sitt liv (lever for andre), skal finne det».*

Forskjellighet, en ressurs

Forskjellighet kan skape en atmosfære av kreativitet. Når pole- ne på et batteri har lik spenning, kan det ikke frigjøres energi til å starte bilen. Når to mennesker av samme kjønn lever sammen, skapes det ikke avkom, og dette er en av Satans planer for å utrydde menneskeslekten. På samme måte ser vi at når enkeltmennesker får makt til å gjennomføre sin ensporethet, kan det føre til undergang for folkeslag. Historien er full av eksempler. Vi trenger hverandres forskjellighet for å utvikle nytt liv, og vi trenger hverandres forskjellighet som et korrektiv, for ikke å bli ensporet og komme ut av mangfoldet. Typisk ser vi at i konfliktsituasjoner er det mangfoldet, og det som er annerledes som først blir truende, og som man ønsker å kvitte seg med.

De senere års krise på det økonomiske plan, viser i ettertid ledere som kvittet seg med medarbeidere som kunne vært et korrektiv til deres handlemåter.

De fleste ektepar som kommer til oss for å få hjelp i konflikter, klager over at de er så forskjellige. De har ikke lært at nettopp dette er deres viktigste ressurs. Men da må man lære å utnytte forskjelligheten positivt.

Ved å se ting på forskjellig måte, kan man oppdage nye nyanser, eller unngå å gå i feller som man ikke ville oppdage alene. Det er dette man kaller synergieffekt. De som har forstått dette vil ønske forskjellighet velkommen.

Mannens ansvar (se også side 23)

Mannen er skapt til å våke over at Guds ord blir overholdt, ikke minst gjennom forbildlig oppførsel. I familien skulle alle lære å kjenne Guds lov. De skulle bli trent til et samspill, hvor de får utvikle sin personlighet sammen med andre, til et mangfold som fremmer de holdninger Jesus lærte oss.

Videre er mannen kalt til å ta ansvar. Han skulle dyrke og passe hagen. Vi trenger å få en holdningsendring som får menn til å ta praktisk ansvar. Dette går på å holde orden og utvikle og vedlikeholde hjemmet til et godt og trygt sted å være i samarbeide med sin hustru. Dette innebærer ikke at mannen må være fullkommen. Da ville oppgaven være for vanskelig. Nei, Bibelen sier:

1. KORINTER BREV 1:27 *«Det som regnes som svakt i verden, utvalgte Gud seg for å gjøre det sterke til skamme.»*

Mange menn tror de må opptre som sterke og vise, og er redde for å vise sine svake sider. Dette kaller Bibelen for stolthet, og sier at Gud står de stolte imot! Det er de som lett innrømmer sine feil, som ydmyker seg, og bekjenner sin hjelpeløshet og avhengighet av sin ektefelle, som får respekt og støtte. Dette synes som bakvendtland for den som tenker på verdens vis. Derfor må man være omvendt for å forstå de lover som gjelder i Guds rike. Vi opplever gang etter gang at når menn inntar denne ydmyke holdningen overfor sin hustru, så elsker hun han, og blir en medhjelp som tror på han og utfyller han. Men når han forsvarer sine feil, og opptreer sterk, blir hun hans

motstander. Sakarja 4:6 sier: «Ikke ved makt og ikke ved kraft, men ved min ånd», sier Herren. Det er slik mannen er kalt til å lede og dekke sin hustrus følelsmessige behov.

En kvinne har behov for å få uttrykke sine følelser og frustrasjoner over for sin mann. Hun er den som oftest først merker at «Gudsbildet har slått sprekker». Da trenger hun at mannen tar seg tid til å lytte til henne.

For en mann er dette en stor utfordring, fordi han fort vil ta det som kritikk, og et uttrykk for at han ikke har strukket til. Men fordi en kvinne ofte har større følelsmessige svingninger enn mannen, har hun behov for å gi uttrykk for sine følelser, uten å få vite at det er dumt å tenke slik.

Den mannen som klarer å lytte til såre følelser, og så gi uttrykk for medfølelse, «... jeg forstår at du har det vondt, skatten min, men jeg vil være med deg i smerten», han vil vinne sin hustrus hjerte! Menn er ofte så handlingsorientert. De kommer ut med kjappe løsninger eller forklaringer.

Et typisk utsagn fra en mann er: «Hadde du bare gjort slik som jeg, så hadde alt gått greitt». Han forstår ikke at det han sier er: «Så dum du er som ikke er som meg!» Slike utsagn skaper ikke gode følelser.

En hustru vil være med og samtale om nødvendig korrigerende av prosessen, og ikke få servert ferdig uttenkte løsninger. Hvor er hennes plass da? Han trenger jo ikke en medhjelp!

Kvinnens ansvar (se også side 24)

Kvinnen er hjelper, og mannens like.

1. MOSEBOK 2:18 «Da sa Herren Gud: Det er ikke godt for mannen å være alene. Jeg vil gi han en hjelper som er hans like.»

Uttrykket «en hjelper» er en av de egenskaper vi setter mest pris på hos Gud. Han bruker det selv som en hederstittel. «... en hjelper, i nøden funnet såre stor...» står det i en gammel oversettelse. Den som hjelper er kommet lenger enn den som hjelpes, eller har noe den som hjelpes trenger. Det å ha evnen til å støtte og hjelpe, er en av de viktigste egenskapene for å bygge et fellesskap. Diskusjonen om kvinner som ledere blir unektelig litt komisk ut fra at Gud selv beskriver henne med de ypperste lederegenskaper. Feilen oppstår når vi blir forledet til å tenke enten eller, i stedet for å se at «den beste lederen» er en mann og en kvinne som står sammen.

En mannjevning mellom mann og kvinne er meningsløs! Hun er *medansvarlig*, og har rett og ansvar til å slippe til med alt det Gud har gitt henne for å fullføre deres felles oppgave; Å fremstille Guds bilde på jorden!

Som medhjelp vil kvinnen være opptatt av å gi mannen sin tilbakemelding på hvordan de lykkes i samspillet.

Hun vil se:

- 1 det som ikke er rett
- 2 de praktiske og åndelige behovene
- 3 alle de oppgavene mannen ikke tar ansvar for

Her må vi ta med at mange uoverensstemmelser kan skyldes at vi som mann og kvinne snakker forskjellig språk, og derfor legger forskjellig betydning i det vi uttrykker. Derfor er det så viktig at vi lærer å kommunisere. Det skal vi ta for oss i neste kapittel.

Når en kvinne er trygg og kjenner seg inkludert, vil hun være en støtte og medhjelper. Kvinnen er som instrumentene på et fly: De registrerer det som foregår. Når alt går bra forsikrer de piloten om dette, men når noe ikke er som det skal, sier de også fra, og for de viktigste funksjonene har man laget de mest følsomme instrumentene.

I ekteskapet er kvinnen spesielt følsom dersom mannen svikter sitt kall, og når noe går ut over fellesskapet. Vi ser ofte at når det går galt, flyttes hennes lojalitet over fra mannen til barna. En kvinne som opplever at hun ikke får være medhjelp fordi mannen går sine egne veier, er en mester til å avsløre mannens feil og svakheter. Derfor vil mannen i en konflikt-situasjon ofte oppleve kvinnen som sin motstander, i stedet for en medhjelp. Efeserne 5:33 sier at kvinnen skal ha respekt for sin mann. Manglende respekt for ektemannen gjør at han trekker seg, og mange kvinner opplever seg derfor ensomme og forlatt, og ute av stand til å utvikle det Gud har gitt dem. På en weekend kom det frem at mange kvinner hadde overtatt Den Hellige Ånd sin oppgave i mannens liv, nemlig å overbevise om synd.

JOHANNES 16:8 «Og når han kommer, skal han gå i rette med verden og vise den hva som er synd, rett og dom.»

Det var en av årsakene til at mannen ikke utviklet seg. Da dette ble bekjent som synd, sto mannen fram og tok ansvar.

Det er viktig at de to i fellesskap skaper en atmosfære av respekt for hverandre, samtidig som de kan snakke åpent ut om uakseptabel adferd og gale holdninger. Det kan være smertefullt, men det er viktig å ikke gi opp før man er kommet til bunns i problemet. Det er i smerten at det skjer noe med oss. Her har mannen et ansvar til midt i de vonde følelsene å lede sin familie etter hva som er rett etter Guds ord. I de fleste tilfeller vil dette være å ta ansvaret for sin del av årsaken til vanskeligheten, og be sin hustru og barn om tilgivelse. Da er han hode, og et godt forbilde.

Når mannen kjenner seg støttet er han trygg. Da kan han gå inn i oppgaver og være *lojal og trofast*. Kvinnen har av Gud blitt gitt spesielle forutsetninger til å skape *samhold* og *fellesskap* mellom mennesker. Samtidig som vi er forskjellige, er det

viktig å holde fast ved at vi også er like. Vi har begge behov for forståelse og nærhet. Vi trenger begge oppmuntring og støtte. Vi trenger begge å få utvikle våre særtrekk, og vi må være åpen for at vi noen ganger rett og slett trenger å være alene! De ektepar som kan gi hverandre frihet til dette, vil oppleve at frihet binder sammen.

Kvinnen er en del av mannen:

- ben av mine ben (1. Mosebok 2:23)
- kjøtt av mitt kjøtt
- hennes fortrinn er mine fortrinn
- hennes svakhet er min svakhet

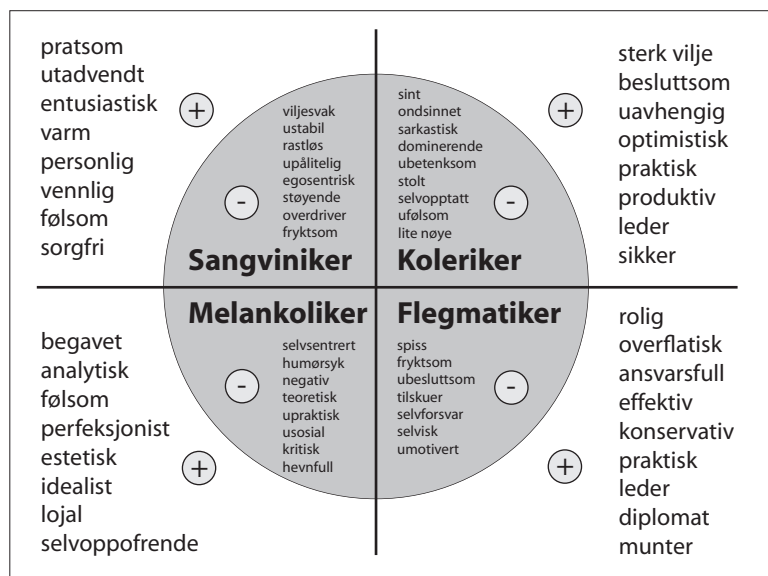
Først i det aller siste har det virkelig gått opp for oss hva dette innebærer. Tidligere strevet vi med å få til en kommunikasjon mellom to forskjellige individer. Vi ble dyktige teoretikere, men når det skar seg mellom oss, brukte vi energi på å forsvare oss. Forståelsen av at vi er hverandres lemmer, gjør at det blir meningsløst å bekjempe hverandre.

Forskjellighet er utfordrende.

Gud har skapt oss forskjellig for at vi skal utfylle hverandre. Guds natur kommer sterkest frem i samspillet mellom forskjellige personligheter.

Fordi vi har forskjellig natur og forskjellig kjønn trenger vi å lære å lokke frem de vakre tonene hos hverandre, akkurat som når vi lærer å spille piano. Mennesker med forskjellig temperament som melankoliker, sangviniker, koleriker og flegmatiker må lære å utnytte disse forskjellighetene om de skal unngå å havne i konflikter.

Figuren på neste side viser hvordan disse fire personlighetene arter seg når mennesker er trygge (utenfor sirkelen),

og når de er utrygge (inne i sirkelen.) De fleste av oss har en kombinasjon av flere personlighetstrekk selv om én ofte er den fremtredende. Ofte vil det være slik at den ene ektefellen oppfatter situasjoner ut fra sin sangvinske natur, mens den andre gjenspeiler sin koleriske natur i sin oppfatning. Begge deler hører med i helheten.

Menn og kvinner har ofte forskjellig oppfatningsevne. Vi har forskjellig antall kanaler vi klarer å lytte til samtidig. Svært ofte ser vi at menn er mono, mens kvinner er stereo i oppfatningsevne. Det kan være omvendt!

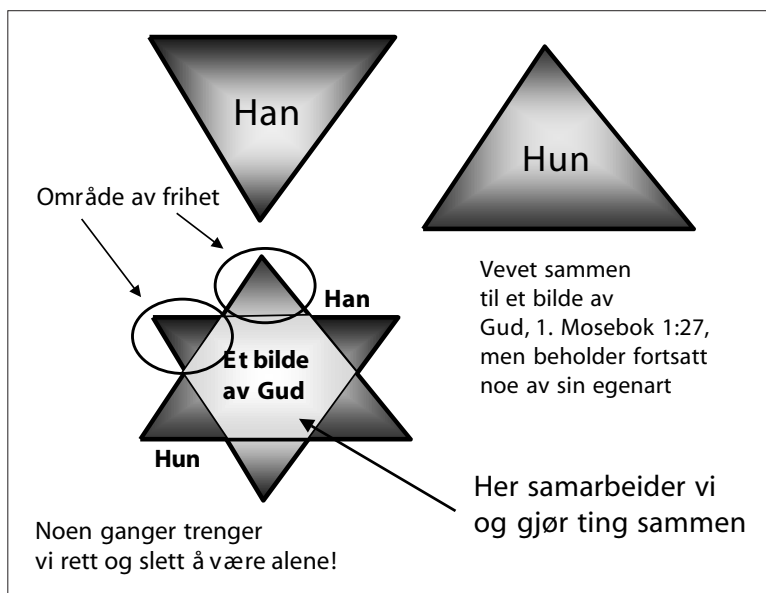
Det at vi kommer fra forskjellig bakgrunn med forskjellig oppdragelse og verdinormer er også med på å komplisere bildet. Derfor er samlivet mellom mann og kvinne en livslang utfordring som alltid er rik på spenningsmomenter og muligheter til å vokse sammen.

Utfordringen med å leve sammen, er å lære å trekke vekslere på at vi er forskjellige så vi slipper hverandre til. En mosaikk

er mer verdifull enn en ensfarget flate! På den amerikanske centen står det: «E pluribus unum». Det betyr: fra mange til en. Dette valgspåket skapte den nye verden til en forening av stater som siden fremsto som den sterkeste nasjon i verden. Men en slik sammenveving er et fag.

Figuren på venstre side viser en tradisjonell fremstilling av fire typiske personligheter. Inne i sirkelen er det satt navn på en del negative trekk ved personligheten som kan komme frem ved sårethet eller når vi ikke har lært å stå sammen med mennesker som kan nøytralisere disse sidene. Utenom sirkelen står de positive kvalitetene som kjenner personligheten. De fleste mennesker vil ha en kombinasjon av flere personlighetstyper, hvor én type kan være den dominerende. Kunsten å bli vevet sammen innebærer at vi lærer å kjenne hverandre så godt at vi kan elske frem det beste i hverandres personlighet. Gjennom å lære hverandre å kjenne kan vi oppdage hvordan vi trenger hverandre. Gud har skapt oss forskjellige for at vi sammen skal fremstille en helhet som er større enn hva vi ville gjøre hver for oss. I Johannes 17 sier Jesus at verden vil forstå at han her sendt oss når vi er ett. Men enhet er bare mulig mellom mennesker som trenger hverandre. Jo mer vi innser hvilken mulighet det er å stå sammen, jo mer vil vi kunne gjøre Gud synlig i hverdagen vår.

De fleste mennesker dekker over sine svake sider og bruker energi på å kompensere dem. I stedet skulle vi stå sammen med mennesker som utfyller oss. Skal vi klare dette er betingelsen at vi er ærlige og åpne. Kfr. 1. Johannes brev 1:7. Tilsynelatende sterke sider kan ofte være overkompensasjon av svake sider, og bak svake sider kan det ligge skjulte talenter. Her ligger en utfordring i å «oppdage» hverandre. Ut fra egne erfaringer på nettopp dette området kan vi begge si at livet er langt mer spennende i dag enn i begynnelsen av vårt ekteskap.

Figuren over er et forsøk på å illustrere en prosess hvor sterke sider hos han blir utfylt av sterke sider hos henne, til en enhet som har større kvalitet enn de hadde hver for seg. Dette er det man kaller synergieffekt. To ettall som står ved siden av hverandre leses 11. Eller som Bibelen sier i 1. Samuel 29:5 «... Saul slo tusener, men David har slått titusener», fordi han sto sammen med sine menn.

Utvikle den enkeltes gaver

Vi har alle vært i sammenhenger hvor vi beundrer mennesker som kan spille eller synge, og har frimodighet til å opptre. Vi beundrer også mennesker som er dyktige med hendene, eller har skapende evner.

Familien skulle være et sted hvor vi nettopp utviklet våre evner og tjenester i et trygt miljø. Det er dessverre ikke mange som går bevisst inn for dette. Mange overlater oppdragelsen av

ungene til andre, og går glipp av muligheten til å utvikle enerene gjennom det forbildlige eksempel som bare foreldre kan være.

5. MOSEBOK 28:13 «Herren vil gjøre deg til hode og ikke til hale. Alltid skal du ha fremgang, aldri tilbakegang, så sant du lyder budene fra Herren din Gud, som jeg gir deg i dag, og legger vinn på å leve etter dem.»

Barneoppdragelse er først og fremst et foreldreansvar. Derfor er denne formaningen til Moses også et ord til oss foreldre.

Benytt derfor din stilling som mor og far til å øve inn lydighet til Guds ord i dine barn. Øv barna opp i kunsten å leve sammen. Oppdag barnas evner og anlegg tidlig, så de blir trygge i hvem de er, og kan velge yrke ut fra det. Hjemmet er det beste stedet til å øve i utholdenhet, og lære gleden ved å ta ansvar i fellesskapet. Husk at det er i alderen to til seks år at det meste av karakteren i et barn utvikler seg (se figuren på side 56 i kapittel tre).

Bevar kreativiteten i samlivet

Alle ekteskap står i fare for å havne inn i den jevne tralten, hvor hverdagen blir som en tredemølle. Dette er ødeleggende for ekteskapet. Gud sier at han har fremtid og håp for oss. Vi trenger også noe vi kan se frem til, noe vi kan utvikle, og se vokse frem. Vi trenger å arbeide oss bort fra problemfokusering, og over til mulighetstenking. Det er slik at det vi fokuserer på, det gir vi også krefter. Dette er kjent fra psykologien. Bibelen sier at den ugudelige får det han frykter (Job 3:25)! Her vil vi holde frem noen områder det vil lønne seg å fokusere på:

Hjemmet – et sted hvor man kan utvikle seg

Ekteskapet skulle være et sted hvor man gjensidig utviklet hverandre til å bli selvstendige og trygge personer som var

opptatt av å gi, og ikke kreve av hverandre. Det er dessverre svært utbredt at man uttrykker sine forventninger til sine omgivelser gjennom et «martyrium»; «Se hvordan jeg lider fordi du ikke tar deg av meg.» Denne form for manipulering er særdeles skadelig når barn utsettes for den fra foreldre. Det skaper skyldfølelse og bitterhet. Mye av slik «surhet» kommer av at man ikke tar tid til å sette opp en felles plan for de ting som må gjøres i et hjem, og fordele oppgavene etter evner og anlegg.

ORDSPRÅKENE 15:22 «Uten rådslagning mislykkes planene, men når mange gir råd, har de fremgang.»

Det krever arbeid å holde et hjem i orden. Det er ikke en enmannsjobb. Alle som bor i hjemmet skulle delta. Her ligger enorme muligheter til personlighetsutvikling og karakterbygging. I hjemmet kan man lære seg å ta ansvar. Her kan man lære team-arbeide, og her kan man oppleve arbeidsglede. Før syndefallet var det å arbeide en gave. Etter syndefallet ble det et ork. Mange finner det lettere å tilbringe timer i helsestudio i hard trening, eller jogge mil etter mil, enn å klippe plenen hjemme, eller ta et tak med støvsugeren. Muligheten til å utnytte arbeidet som en trening, er absolutt til stede. Vi ser derfor at vi kan komme tilbake til paradisiske tilstander når vi oppdager gleden ved å arbeide sammen.

Men uten planlegging får man ikke til et konstruktivt samarbeide mellom mennesker. Samarbeid betinger at alle vet hva de skal gjøre, og hvordan de skal gjøre det. Alle må vite hvem som er ansvarlig for hva. Glem likevel ikke det «krydderet» det er når vi uventet kan komme med små overraskelser av oppmuntring og hjelpsomhet. Uten denne spontaniteten kan livet fort bli kjedelig.

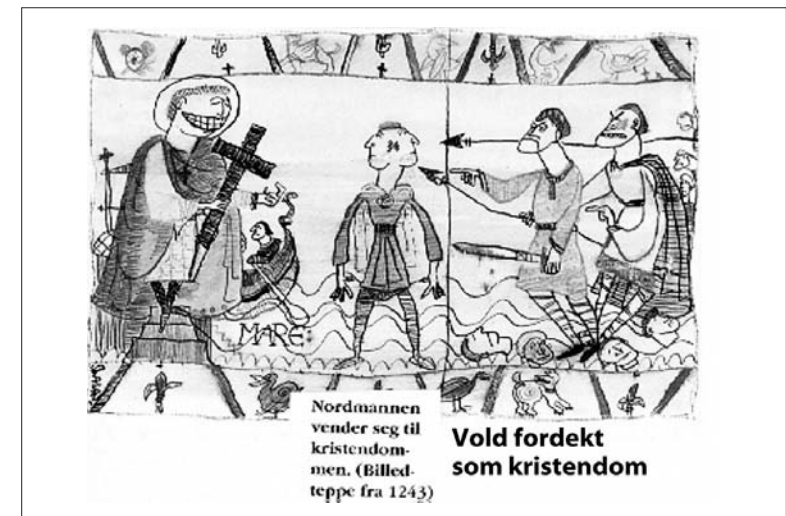
Vi skal oppdra barna til selvstendige mennesker

Hver ny generasjon skal vokse opp som frie og uavhengige mennesker med muligheter for å utvikle sin egenart. Dette må foreldre ha for øye så de ikke faller for fristelsen til å eie og forme sine barn etter eget mønster eller ambisjoner. Som gode foreldre skulle vi som Guds stedfortredere elske frem barnets gaver og evner gjennom anerkjennelse og vennlig rettleiding. Det verste vi kan gjøre med vårt barn er å ødelegge dets selv-bilde gjennom ødeleggende kritikk. Men barnet trenger også å lære respekt for grenser. Den verste form for tyranni er anarki. Da er det viktig at vi er klar over at barna lett respekterer de grenser vi selv respekterer i våre liv, men dobbeltmoral på dette feltet vekker forakt og avsky.

Lederskap

Mange har et galt bilde av Gud gjennom sine foreldre og foresatte, og den formen på lederskap de erfarte i hjemmet.

Det er en vanlig oppfatning at Guds modell for lederskap er nedfelt i *den hierarkiske Jetromodellen* beskrevet i 2. Mosebok

18:18–20 hvor en skulle herske over fem i øverste skikt. I neste skikt skulle så en leder herske over ti osv. Dette er imidlertid den måten hedningene på den tiden organiserte seg, og er en overlevering fra Moses sin svigerfar, som selv var en hedning. At modellen ikke virket i praksis fremgår tydelig i 4. Mosebok 11:14. Her gir Moses uttrykk for at han ønsker å dø, fordi han ikke maktet å lede folket.

Slike maktstrukturer er ikke ukjente i vår kultur heller.

Bildet på forrige side viser en billedvev fra 1243 som fremstiller kristendommens innføring i Norge. Den observante leser vil kunne gjenkjenne disse røttene i mye av den teologiske debatten også i vår tid. Men Gud hadde en bedre veg for Moses: Han gir han oppskriften på det som i dag går under betegnelsen *team-lederskap*, eller *tjenenede lederskap*, kfr. Matteus 23:11. Team-lederskap innebærer at det er en leder som har fått et oppdrag. Men oppdraget kan bare realiseres ved hjelp av de ressursene den enkelte i teamet utgjør. På samme måte var det også at Gud ga Adam i oppgave å dyrke hagen. Men han så at Adam ikke ville klare oppgaven alene. Derfor skapte han Eva og førte henne til Adam. Det er rørende vakkert når Adam ser på kvinnen Gud ga han som medhjelp og utbryter: *«hun er ben av mine ben, og kjøtt av mitt kjøtt»*, – dvs: hun er en del av meg. Gud skapte kvinnen til å ha denne posisjonen i sin manns liv. Gud gjorde bent ut mannen avhengig av sin kvinne, på samme måte som kvinnen er avhengig av sin mann for å kunne realisere bildet.

Denne foreningen innebærer ingen rangordning eller forskjell i verdi. Gud selv innførte den første likestillingsloven ved å si:

1. MOSEBOK 2:18 *«Det er ikke godt for mannen å være alene. Jeg vil gi han en hjelper som er hans like!»*

Det å være hjelper er i vår tid nærmest sett på som et skjellsord og uttrykk for kvinneundertrykkelse. Men når Gud selv skal velge et uttrykk for sitt vesen sier han:

SALME 46:2 *«Gud er vår tilflukt og vår styrke, en hjelp i trengsler, funnet såre stor»* (1930-oversettelsen).

En hjelper er en som har noe, eller kan noe som den andre ikke har eller kan, og som derfor trenger hjelp. Det er en tragedie i vårt samfunn i dag at hjelper-rollen, representert ved hjemmearbeidende husmødre, er blitt så nedvurdert at få ønsker å inneha denne rollen. Men utviklingen begynte med at mannen tok som en selvfølge at det er kvinnen som skal ta seg av barna og hjemmet, uten selv å involvere seg der. Bare ved selv å ta aktivt del i barneoppdragelsen og husarbeidet, kan mannen vise at han mener dette er viktig, og gjennom denne holdningen gi dette arbeidet verdi.

I «kristent» lederskap ser vi svært ofte hvordan mannen sitter i forsamlingen, og ivaretar de religiøse sysler, mens kvinnene deres strever med å holde styr på barna alene.

Paulus, som av mange oppfattes som en kvinneundertrykker pga. det han sier i hustavlene i Efeserne 5, slår fast at den mann som ikke tar ansvar for sine egne, er verre enn en hedning. Se første brev til Timoteus 5:8. Han får godt følge av sin venn Peter som skriver:

1. PETER 3:7 *«Og nå, dere ektemenn: Vis forståelse i samlivet med hustruen, som er den svakere part; og vis henne ære, for sammen skal dere arve nåden og livet. Gjør dette, så ikke bønnene deres blir hindret.»*

Gud vil altså ikke høre på fromme bønner fra en mann som ikke har et rett forhold til sin hustru. Dette samspeillet skal, som vi har nevnt tidligere, gi seg uttrykk i tjenerskap.

Matteus 23:12 slår fast at «den som er størst blant dere, skal være de andres tjener. Den som setter seg selv lavt, skal settes høyt».

Jesus sa at denne verdens barn er klokere enn rikets barn. Det er betegnende at det er industrien og idretten som nå setter disse tankene ut i livet. Johan Kaggstad, som har trent bl.a. Grete Waitz, krever følgende holdning av sine løpere: «Du er med på laget for å gjøre de andre bedre». Gud hadde tenkt at foreldre skulle være slike trenere i hjemmet.

I det følgende skal vi forsøke å trekke frem hvilke elementer vi ser som viktige i et kristent lederskap.

Utvikle mangfoldet

Liv kjennetegnes ved mangfold. Naturen vitner om det. Får barn utvikle seg naturlig, vil mangfoldet komme frem. Men det er viktig å lære å respektere det som er annerledes enn oss selv. Her må foreldre selv være eksempler ved å unngå å tale nedsettende om andre mennesker, spesielt når de ikke er tilstede.

Det er når forskjellige mennesker arbeider sammen mot felles mål, og utnytter hverandres egenart, at man oppnår en synergieffekt (en slår tusen, men to slår titusen).

FORKYNNEREN 4:12 «Om noen vinner over den som er alene, vil to kunne stå seg mot ham. En tretvinnet tråd kan ikke så lett slites av.»

Vår kultur har dessverre utviklet en enten-eller-holdning. Dersom noe er rett, må noe annet være galt. Mens livet vitner om at det kan være nyanser i oppfatninger som er forskjellige fra våre egne, og som belyser situasjoner fra en annen side. Derfor må vi lære oss til å ha respekt for det andre tenker. Abraham Lincoln sa det slik: «Jeg har aldri møtt et menneske som ikke hadde noe å lære meg.»

Finn frem til en felles tjeneste

Noe av det rikeste vi har opplevd som ektepar, er at vi er blitt ført sammen i en felles tjeneste i å hjelpe andre mennesker. Dette innebærer ikke at vi skal gjøre alt sammen hele tiden. Judith har en spesiell gave i å knytte kontakt med mennesker. Jeg har en styrke i å undervise og formulere våre tanker skriftlig. En felles tjeneste for oss innebærer at vi begge brenner for å gi videre det vi selv har erfart og lært. Når vi sitter sammen og samtaler om hva som er viktig å ta med i et budskap, så er vi sammen om forkynnelsen selv om det er jeg som taler. Spesielt når vi veileder andre mennesker opplever vi at vi utfyller hverandre. Vi vil forøvrig sterkt fraråde å ha sjelesorg alene med en av motsatt kjønn.

Vi kunne liste opp en mengde eksempler på hvor galt det kan ende. Du som leser dette må finne frem til de områdene dere kan arbeide sammen på. Vi har brukt oss selv bare for å illustrere et prinsipp.

Planlegg å ha det morsomt og festlig sammen

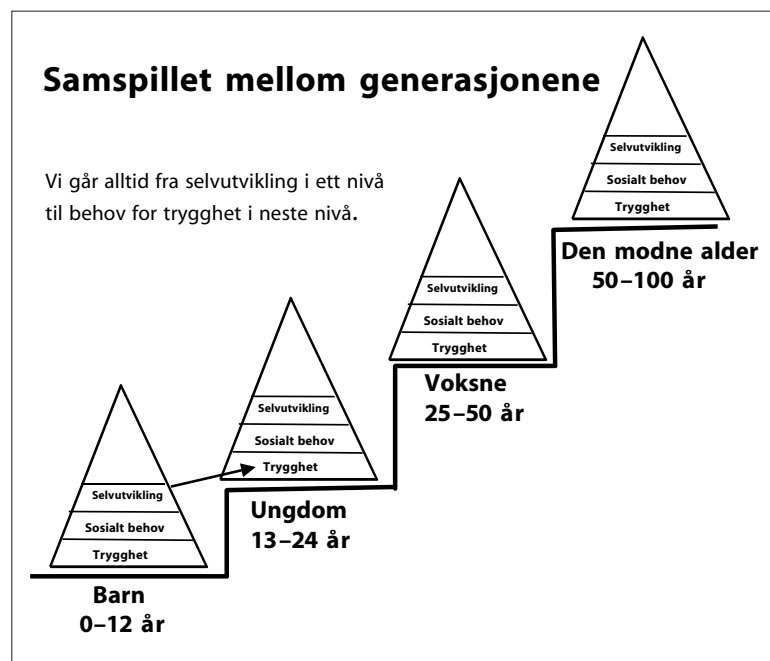
Det første tegnet på at man har problemer i samlivet er at man ikke lenger ler sammen, men fokuserer på det negative, og mister målet av synet – om man noen gang har hatt felles mål. Ikke til å undres over at Satan har forsøkt å rane fra oss både sangen og dansen, og gjøre den skitten og uren. Gud påla sitt folk å holde fest. Mange av dem skulle vare en hel uke. Vi er skapt til fest og glede. Og det er noe vi kan velge bevisst! I Israel er fortsatt sabbatskvelden en hellig familiekveld. Da er hele familien samlet til nattverd, og festmåltid, hvor man synger lov-sanger sammen. Når sabbaten så er over på lørdag kveld, samles man i gatene til fest og dans. Familier som sammen klarer å utvikle en feststemning i familien, vil stå sterkt. De vil lettere se muligheter og lyspunkter når de tunge dagene kommer.

Samspillet mellom generasjonene

Figuren under forsøker å illustrere samspillet mellom de ulike generasjonene. De er nødvendige faser i livet som skulle spille sammen og utfylle hverandre. Tar vi oss tid til å tenke etter hva som særpreger hver av disse fire generasjonene vil vi finne følgende særtrekk:

Barn særpreges av at de er:

umiddelbare, spontane, tillitsfulle, åpne og ærlige, fantasifulle, forventningsfulle, naturlige og lærenemme. I Markus 10:15 sier Jesus: «Den som ikke tar imot Guds rike som et lite barn skal slett ikke komme inn i det.» Det viser at barna har noe viktig å lære bort til de øvrige generasjonene. Men de er også helt avhengige av de voksne.

Ungdom særpreges av at de er:

sterke og dristige, modige, men usikre og sårbare, optimistiske og søkende. Deres rettferdighetssans fører dem fort i opposisjon til det de oppfatter som urimelig og uekte. I denne alder tas de fleste av livets avgjørende valg, som valg av livssyn, yrke og ektefelle.

Den voksne generasjon kjennetegnes ved:

at man får større ansvar. Man må lære å samarbeide med andre voksne og ektefellen, oppdra barn, finne oppgaven med livet, og tjene til livets opphold. I denne fasen møter man livets realiteter og konflikter, og ingen andre kommer og rydder opp for en.

Den modne alder kjennetegnes ved:

at man er blitt etablerte, har hus og hjem og sosial tilhørighet, har høstet erfaring, er blitt stedbundne, og har ressurser som tid og penger. Man har høstet livsvisdom og lærdom, og har autoritet i familie og samfunn.

La oss se hva det er som gjør at det så ofte blir konflikter mellom denne siste generasjonen og voksegenerasjonen: Det er et typisk trekk ved barna at de ser frem til å bli ungdommer. Like typisk er det for ungdommer å drømme om å bli voksne og stifte hjem og familie og gjøre karriere. Men hvor ofte hører vi om at de i den voksne generasjon lengter etter å gå over i den modne alder, hvor man kan tre til side og glede seg over å se de som kommer etter seg vokse og nå lenger enn en selv? Vi har truffet svært få. Det kommer av at det har vært få gode modeller som kan vitne om at dette er den rikeste tiden av livet. En tid hvor man kan erfare Jesu ord om at det er rikere å gi enn å få. Det er generasjonen som skulle kunne si med Paulus: «Vi er av de som gjør mange rike!» Dette kommer ikke av seg selv. Det er et bevisst valg man må gjøre. Det slo oss med

full tyngde da våre foreldre var døde, at det ikke lenger kunne gå til dem for å få trygghet. Da tok vi et bevisst valg: Vi ville bruke resten av vår tid på å gjøre de etterfølgende slekter trygge ved selv å være en vegg de kunne støtte seg til.

Det vil være vanskelig å komme ut av den første utrygge fasen i denne alder uten et slikt bevisst valg. Derfor er denne overgangsfasen den viktigste fasen i livet. På en samling med ektepar over femti år spurte vi hvor mange som kunne vitne om at de hadde aktiv støtte av den eldre generasjon da de gikk over fra ungdomsfasen til voksenalderen. Mindre enn ti prosent kunne svare bekreftende. Men hundre prosent sa at de ville ha kunnet nå lenger med en slik støtte.

Da Moses sendte speidere inn i Kanaan for å utforske landet, valgte han ut to ungdommer, Josva og Kaleb. De øvrige var fra den voksne og den modne generasjonen. (Dette forstår vi ut fra at de var de eneste to som overlevde de førti år i ørkenen.) Da de kom tilbake vitnet de alle om at landet fløt av melk og honning, men det var bare de unge som hadde mot til å innta landet fordi de hadde en annen ånd. Kfr. 4. Mosebok 14:24. Da sa Gud til Moses: Vi kan ikke innta landet uten den modne generasjonen. Da vil folket bli slått. Derfor valgte Gud å la folket vandre rundt i ørkenen i førti år, til det var vokst opp en ny generasjon modne mennesker som trodde på Gud.

Denne historien viser oss at den modne generasjon er helt nødvendig for å nå videre i utviklingen. Det tragiske er at det er nettopp denne generasjonen som står som symbolet på stagnasjon og motstand mot forandring. Men når den vender om og tar ansvar for sin viktige oppgave i livet, *å være en trygg vegg for de som følger etter*, da vil vi igjen være i stand til å «innta landet».

MALAKIA 4:6 «*Han skal vende fedrenes hjerter til barna og barnas hjerter til fedrene, så jeg ikke skal komme og slå landet med bann.*»

Dette utsagnet til profeten har stått der som en utfordring til alle slekters eldregenerasjon. Vi tror vi lever i en tid hvor vi skal få se at dette blir en virkelighet. Utfordringen er at dette er den eneste måten vi kan unngå at vårt land kommer under forbanelse. Vi har mange rørende eksempler på at når den modne alder vender om så bringer det legedom til alle fire generasjonene.

Hvor står dere idag?

På en weekend ba vi alle deltakerne om å notere ned et utsagn om hva som gjorde samlivet godt. Det resulterte i tabellen på neste side.

De som ønsker å arbeide bevisst på sitt samliv kan bruke tabellen og sette karakter fra én til ti hvor ti er høyest. Det er lurt å fylle ut tabellen hver for seg første gangen, for så å sammenligne resultatet. Har dere fått svært forskjellig poeng på samme linje, har dere noe å snakke om. Der hvor dere har lav poengsum gir dette en indikasjon på hvor dere må sette opp et treningsopplegg i 21 dager.

Etter en tid kan dere foreta en ny vurdering.

Det vil gi en god pekepinne på hvor dere er blitt dyktige, og hvor dere må arbeide videre på samlivet.

1	vi får snakket ut og tilgitt hverandre	
2	vi tar tid til å være sammen (lytte)	
3	vi gjør ting sammen	
4	vi ler sammen	
5	vi taler vel om hverandre og oppmuntrer hverandre	
6	vi viser interesse og omsorg for hverandres følelser og behov	
7	vi har tillit til hverandre og viser det	
8	vi gir hverandre frihet	
9	vi har, og viser gjensidig respekt	
10	jeg opplever å ha førsteplassen i hans/hennes liv	
11	han/hun gir uttrykk for kjærlighet til meg og er trofast	
12	han/hun bekrefter min verdi	
13	han/hun gir avkall på noe for min skyld	
14	vi er tydelige i kommunikasjonen	
15	vi kan ha fysisk nærhet	
16	vi kan være spontane og impulsive	
17	han/hun er i godt humør	
18	vi gir hverandre frihet til å dyrke egne interesser	
19	vi kan arbeide sammen om det som er vanskelig uten å utlevere hverandre til andre	
20	vi deler på oppgavene i hjemmet	
21	vi snakker sammen om det som skal gjøres,	
22	og legger en felles plan som også barna kan være med på	
23	er enige om forvaltningen av pengene våre	
24	er enige om barneoppdragelsen	
25	vi holder avtaler	

ARBEIDSOPPGAVE 4

OG DE TO SKAL VÆRE ETT KJØD ...

Samtal om hva din ektefelles sterke side er.
(Er du ikke gift, så tenk på noen som står deg nær.)

Noter dem ned i tabellen på neste side.

Hvilke områder utfyller dere hverandre på?

Trekk gjerne linjer i tabellen. Deretter kan du dele med din ektefelle hva du synes du mislykkes i. Hvilke områder må dere arbeide bevisst på? For egen del, og sammen? Dette er områder hvor dere kan vokse sammen i en god avhengighet. 1. Johannes 1:7 sier at det er når vi deler våre skrøpeligheter med noen at vi oppnår fellesskap. Sett opp en arbeidsplan for hvordan dere vil gripe saken an. Benytt samme skjema til å utvikle barna.

Del planen med dem, og bruk dem som referanseramme for å måle fremgang. Ta en ting av gangen!

	Hans sterke sider	Hans utviklingsmuligheter
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		

	Hennes sterke sider	Hennes utviklingsmuligheter
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		

Må Gud velsigne dere til at dette arbeidet må bli en spennende lek, hvor dere kan kappes om å gi hverandre ære, og begge oppleve gleden i å vokse sammen.

TI BUD TIL FORELDRE

- 1 Du skal elske ditt barn av hele ditt hjerte, med hele din sjel, med hele din styrke, men også med hele din forstand.
- 2 Du skal se på ditt barn som en person, ikke som noe som tilhører deg.
- 3 Du skal vurdere barnets kjærlighet og respekt som noe verdifullt du kan oppnå, og ikke noe du kan kreve.
- 4 Hver gang du irriterer deg over ditt barns ubetenksomhet og dumheter, skal du huske dine egne dumheter i samme alder. Det er ved å gjøre feil at vi lærer, og du er satt til å løse ditt barn fra skyld ved å tilgi det.
- 5 Husk, at ditt barn har rett til å se opp til deg som en helt, gjør derfor ditt til å leve opp til idealet.
- 6 Husk også at ditt eksempel i handling virker mer enn din moralisering i ord. (Barnet blir slik du er, ikke slik du taler.)
- 7 Du skal streve etter å bli en veiviser på livets veg, og ikke en kjepp i hjulene.
- 8 Du skal lære ditt barn å stå på egne ben, og kjempe sin egen kamp. (Ta ansvar for sitt eget liv.)
- 9 Du skal hjelpe ditt barn til å se skjønnheten i livet, til å være vennlig og god, til å elske sannheten og til å leve i vennskap med sine medmennesker.
- 10 Du skal gjøre ditt hjem til et lykkelig og trygt fristed for deg selv, for dine barn og for dine barns venner (Jesaja 32:18).

Disse punktene er sakset fra «Porsgrunnskolen», og antas å være fra tidlig i 19. århundre.